

INGLIZ TILI GRAMMATIKASINI O'RGATISHDA ZAMONAVIY TEXNIK VOSITALARDAN FOYDALANISH USULLARI

Madaminova Gulzamin Baxromjon qizi

Andijon davlat chet tillari institute 312-guruh talabasi

Ilmiy rahbar: Moydinova Shohida

Annotatsiya: *Ushbu maqolada ingliz tili o'rganuvchilari ayiqsa endigina o'rganishni boshlagan o'quvchilar uchun foydali bo'lgan Grammatik qoidalarining barchasini o'z ichiga olgan zamonaviy web saytlar va ilovalar va ulardan oqilona foydalanish usullari keltirilgan*

Kalit so'zlar: *kompyuter, zamonaviy texnologiyalar, videodarslar, grammatika mobil ilova, interaktiv ta'lim platformalari, veb-sayt, talaffuz qilishni, audio darslar qisqa darslar platforma.*

Ta'lim sohasida amalga oshirilayotgan barcha islohotlardan ko'zlangan asosiy maqsad ma'naviy barkamol insonlarni voyaga yetkazish ta'lim tizimini takomillashtirish o'qitish jarayonini zamon talabalari asosida yangi pedagogik va axborot texnologiyalari asosida amalga oshirishdan iborat. Shu bois ham bugungi kunda ta'lim tizimida zamonaviy kompyuter va axborot texnologiyalaridan samarali foydalanishga alohida e'tibor berilmoqda. Zamonaviy texnologiyalar ta'lim jarayonini tubdan o'zgartirib, an'anaviy usullardan samaraliroq o'qitish imkoniyatlarini yaratmoqda. Xususan, ingliz tili grammatikasini o'rgatishda texnik vositalardan foydalanish o'quvchilarning bilim olish jarayonini tezlashtiradi, Qiziqarli va interaktiv tarzda o'tishini ta'minlaydi. Zamonaviy texnologiyalar yordamida ingliz tili grammatikasini o'rgatish usullari usullari juda ko'p lekin ulardan eng samaralilari ko'pgina foydalanuvchilar orasida eng foydalilari deb topildi.

Interaktiv ta'lim platformalari va ilovalar

Ingliz tili grammatikasini o'rgatishda interaktiv ta'lim platformalari muhim ahamiyatga ega, chunki ular o'quvchilarga qiziqarli va samarali usullar bilan tilni o'rganish imkoniyatini beradi.

1. Interaktiv ta'lim platformalarining afzalliklari

Vizual va eshitish materiallari: Videodarslar, animatsiyalar va ovozli topshiriqlar orqali grammatikani tushunishni osonlashtiradi.

Gamifikatsiya (o'yinlashtirish): Ballar, reytinglar va mukofotlar orqali o'quvchilarning motivatsiyasini oshiradi.

Moslashuvchan o'rganish: Har bir o'quvchi o'z tezligida o'rganishi va qiyinchilik darajasini moslashtirishi mumkin.

Amaliy mashqlar: Testlar, interaktiv topshiriqlar va suhbat simulyatsiyalari bilan grammatikani mustahkamlash imkonini beradi.

Onlayn hamjamiyat: O'quvchilar o'zaro muloqot qilib, bilim almashishlari mumkin.

2. Eng mashhur interaktiv platformalar

Duolingo

Duolingo – bu bepul va interaktiv til o'rganish platformasi bo'lib, u ingliz tilini o'rganuvchilar uchun ko'plab foydali jihatlarga ega.

1. Interaktiv va qiziqarli ta'lim uslubi

Duolingo o'yin shaklidagi darslar orqali grammatika o'rganishni zerikarli jarayondan qiziqarli mashg'ulotga aylantiradi. Bu quyidagilarni o'z ichiga oladi:

Savollarga to'g'ri javob berganingizda mukofot olish (XP ballari, streaklar)

Xatolar ustida ishlash imkoniyati

Qiyinchilik darajasini oshirish orqali motivatsiyani saqlash

2. Grammatika va amaliyot uyg'unligi

Duolingo grammatika qoidalarini nazariy o'rgatishdan ko'ra, ularni amaliy mashg'ulotlar orqali mustahkamlashga urg'u beradi. Bu quyidagicha amalga oshadi:

Gaplarni to'ldirish: To'g'ri fe'l shakllarini va jumla tuzilishini o'rganish

So'zlarni tarjima qilish: Til o'rganishda asosiy grammatik tuzilmalarga e'tibor qaratish

Eshitish va talaffuz mashqlari: Inglizcha gaplarni tushunish va to'g'ri talaffuz qilish

3. Bosqichma-bosqich grammatikani o'rganish

Duolingo foydalanuvchilarni oddiy grammatik qoidalardan boshlab, murakkab tuzilmalarga olib boradi. Masalan:

Boshlang'ich bosqichda: Fe'l zamonlari (hozirgi, o'tgan, kelasi), oddiy gap tuzilmalari

O'rta bosqichda: Murojaat gaplari, shartli gaplar, so'z bog'lovchilar

Yuqori bosqichda: Murakkab gap tuzilmalari, passiv gaplar, modal fe'llar

4. Xatolarni avtomatik tuzatish va tahlil qilish

Agar foydalanuvchi mashqni noto'g'ri bajarsa, Duolingo darhol to'g'ri javobni ko'rsatadi va xatoni tushuntirib beradi.

Xatolar statistikasi: Qaysi qoidalar bo'yicha ko'p xatolarga yo'l qo'yganingizni ko'rishingiz mumkin

Takroriy mashqlar: Kuchsiz joylaringizni mustahkamlash uchun doimiy mashqlar

5. Kundalik foydalanish osonligi

Duolingo'dan foydalanish uchun maxsus darslarga qatnashish yoki qo'shimcha materiallar sotib olish shart emas.

Mobil ilova va veb-sayt orqali foydalanish

Kunlik maqsadlar qo'yish va ularga rioya qilish

Qisqa darslar (5-10 daqiqa ichida bajarish mumkin)

6. Ingliz tilini mustahkamlash uchun qo'shimcha imkoniyatlar

"Stories" (Hikoyalar) bo'limi: Inglizcha hikoyalarni o'qib, tushunish va grammatikani mustahkamlash

"Speaking" mashqlari: Inglizcha so'zlarni o'rganish

"Duolingo Max" (AI yordamida mashqlar): Raqamli o'qituvchi bilan muloqot qilish

7. Bepul va qulay ta'lim platformasi

Ko'pgina boshqa til o'rganish platformalaridan farqli o'laroq, Duolingo asosiy funksiyalaridan bepul foydalanish imkoniyatini beradi.

Pullik obuna (Duolingo Super) mavjud, lekin asosiy darslar bepul

Reklamalar orqali xizmatni davom ettirish

Istalgan vaqtda va joyda o'rganish imkoniyati

Duolingo – ingliz tilining grammatikasini o'rganmoqchi bo'lganlar uchun ajoyib platforma. U amaliy mashqlar, qiziqarli o'yinlar va qulay foydalanish imkoniyatlari orqali grammatika bilimlarini mustahkamlashga yordam beradi.²⁴

Grammarly

Grammarly – bu ingliz tili grammatikasi, imlo va uslubni yaxshilashga yordam beradigan sun'iy intellekt asosida ishlovchi platforma. U nafaqat grammatik xatolarni to'g'rilash, balki yozish ko'nikmalarini rivojlantirish uchun ham foydalidir.

1. Real vaqtda grammatika va imlo xatolarini tekshirish

Grammarly foydalanuvchilarga real vaqt rejimida matnlarini tahrirlash imkonini beradi. Platforma:

Grammatik xatolarni topadi va to'g'rilaydi

Imlo xatolarini aniqlaydi va to'g'ri yozilishini taklif qiladi

Tinish belgilarini tekshiradi va takomillashtirish bo'yicha tavsiyalar beradi

Bu funksiya ingliz tili grammatikasini amaliy o'rganishda juda foydali, chunki foydalanuvchi xatolarini tushunib, darhol tuzatishi mumkin.

2. Murakkab grammatika tushunchalarini tushuntirish

²⁴ www.duolingo.com

Grammarly oddiy tahrir vositasi emas, balki grammatikani o'rganish uchun ham qulaydir. U xatolarni shunchaki tuzatib qo'ymaydi, balki:

Xatoning sababini tushuntirib beradi

To'g'ri grammatik qoida bo'yicha izoh beradi

O'rganishni tezlashtirish uchun amaliy misollar taqdim etadi

Bu jihat grammatika qoidalarini yaxshiroq tushunish va eslab qolishga yordam beradi.

3. Yozish uslubini yaxshilash

Grammarly nafaqat grammatik xatolarni tuzatadi, balki matningizning uslubini ham yaxshilaydi:

Rasmiy va norasmiy uslub o'rtasidagi farqlarni ko'rsatadi

Murakkab va ortiqcha jummalarni soddalashtirishni tavsiya qiladi

So'z boyligini oshirish uchun sinonim va yaxshiroq variantlarni taklif qiladi

Bu ingliz tilida aniq va tushunarli yozishni o'rganish uchun juda foydali.

4. Sun'iy intellekt asosida yozish bo'yicha tavsiyalar

Grammarly foydalanuvchi yozayotgan matnni tushunib, unga mos takliflar beradi. Masalan:

Akademik yozish: Ilmiy maqolalar yoki insholar uchun rasmiy va aniq uslub taklif qiladi

Ishbilarmonlik yozuvi: Professional xatlar va hujjatlar uchun mos uslub tavsiya qiladi

Ijodiy yozish: Badiiy va shaxsiy matnlarni yanada o'qilishi osonroq qilish uchun takliflar beradi

Bu til o'rganuvchilar uchun turli kontekstlarda grammatikani to'g'ri qo'llashga yordam beradi.

5. Ovozli o'qish va talaffuzga e'tibor berish

Grammarly Premium foydalanuvchilari uchun "Text-to-Speech" funksiyasi mavjud bo'lib, u yozilgan matnni ovozli o'qib eshittiradi. Bu esa:

Matnni o'qishda xatolarni ko'proq sezishga yordam beradi

Inglizcha talaffuz va intonatsiyani yaxshiroq tushunish imkonini beradi

Interaktiv ta'lim platformalari Ingliz tili grammatikasini o'rganishni qiziqarli va samarali qiladi. Duolingo, British Council, Khan Academy, Grammarly kabi platformalar har xil darajadagi o'quvchilarga mos keladi. Muhimi – doimiy mashg'ulot va amaliyot orqali grammatikani mustahkamlashdir. Bugungi kunda Duolingo, Memrise, BBC Learning English, Grammarly kabi interaktiv ta'lim platformalari va mobil ilovalar grammatikani o'rganishda keng qo'llanilmoqda. Ushbu ilovalar:

O'quvchilarga qiziqarli mashqlar va testlar orqali grammatikani tushunishga yordam beradi.

Tushunmovchiliklar yuzaga kelganda avtomatik tuzatish va tushuntirish imkonini beradi.

Har bir o'quvchining bilim darajasiga moslab moslashuvchan ta'lim tizimini yaratadi.

Sun'iy intellekt asosida ishlovchi vositalar

Sun'iy intellekt yordamida ishlab chiqilgan Grammarly va Quillbot kabi vositalar o'quvchilarga grammatik xatolarni avtomatik tuzatish, jummalarni yaxshilash va til me'yorlariga rioya qilish bo'yicha tavsiyalar beradi. Bunday vositalar quyidagi afzalliklarga ega:

O'quvchilarga real vaqtda xatolarini tushuntiradi.

Grammar nazariyasini qo'llashni amaliy mashqlar orqali mustahkamlaydi.

Til o'rganishda mustaqil ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Multimedia texnologiyalaridan foydalanish

Videodarslar, podkastlar va interaktiv taqdimotlar ingliz tili grammatikasini tushuntirishda muhim ahamiyatga ega. Xususan:

YouTube va TED Talks platformalaridagi ta'limiy videolar grammatik qoidalarni jonli misollar bilan tushuntiradi.

Quizlet va Kahoot kabi o'yin shaklidagi platformalar orqali qiziqarli mashqlar yaratish mumkin.

Zoom va Google Meet kabi onlayn platformalar orqali interaktiv darslar o'tkazish va real vaqt rejimida savol-javoblar tashkil etish imkoniyati mavjud.

Ingliz tilida suhbat qurish imkonini beruvchi interaktiv chatbotlar bilan muloqot qilish. Zamonaviy texnologiyalar ingliz tili grammatikasini o'qitishda samaradorlikni oshirishga yordam beradi. Interaktiv ta'lim platformalari, sun'iy intellekt vositalari, multimedia texnologiyalari, VR/AR va o'yinlashtirish usullari orqali darslar yanada qiziqarli va samarali bo'ladi. Kelajakda bunday texnologiyalar yanada rivojlanib, ingliz tilini o'rganish jarayonini yanada osonlashtirishi kutilmoqda. Shu sababli, o'qituvchilar zamonaviy texnik vositalardan keng foydalanishi va o'quvchilarga innovatsion yondashuvlar orqali ta'lim berishi maqsadga muvofiqdir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. www.duolingo.com
2. www.grammarly.com
3. www.BBC Learning English.com
4. www.busuu.com
5. Moydinova, Sh. (2024). O'QISHNING KASBIY MAHORATNI SHAKLLANTIRISHDAGI ROLI VA O'QISH TURLARINING TASNIFI. *Interpretation and researches*.
6. Moydinova, Sh. I. (2016). Diversification of interactive tools as a improving factor of foreign language teaching. *Hayka u mur*, (1-3), 73-75.
7. Moydinova, Sh. (2022). COMPARATIVE STUDY OF NON-COMMUNICATIVE AND COMMUNICATIVE METHODS. *Thematics Journal of Education*, 7(1).
8. Moydinova, Sh. I., & Bazarova, G. (2023). USING SONGS IN TEACHING ENGLISH FOR PRESCHOOL CHILDREN. *THE ROLE OF SCIENCE AND INNOVATION IN THE MODERN WORLD*, 2(3), 65-68.